ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
โทรศัพท์/โทรสาร 02-2819401 E-mail : disas_moac@hotmail.com

แจ้งเตือนศัตรูพืช “จักจั่น (Cicada)”

เตือนเกษตรกรชาวไร่อ้อยในภาคตะวันตก และภาคกลาง เฝ้าระวังจักจั่นเข้าทำความเสียหายให้กับอ้อยปลูก โดยเฉพาะในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี ราชบุรี และนครสวรรค์ ซึ่งเคยมีการระบาดเมื่อเดือนพฤษภาคม ปี ๒๕๕๙ เดิมจักจั่นจัดเป็นศัตรูป่าไม้ สันนิษฐานว่าปัจจุบันป่าไม้ถูกทำลายไปมากอาจมีผลทำให้เสียความสมดุลของระบบนิเวศประกอบสภาพแวดล้อมและช่วงเวลาที่เหมาะสมจึงอาจทำให้จักจั่นออกมาท าลายพืชเศรษฐกิจ เช่น อ้อย ดังนั้น เกษตรกรควรหมั่นสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอเมื่อสำรวจพบจักจั่นให้เตรียมการป้องกันหรือขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ ส านักงานเกษตรจังหวัด เพื่อการควบคุม และหาทางป้องกันกำจัดก่อนเกิดการระบาดรุนแรง

วิทยาศาสตร์ : Platypleura cespiticola Boulard

ชื่อวงศ์ : Cicadidae

อันดับ : Hemiptera

ชื่ออื่น : -

รูปลักษณะ

การเจริญเติบโตของจักจั่นเป็นแบบไม่สมบูรณ์ คือ ระยะตัวอ่อนมีรูปร่างลักษณะเช่นเดียวกับตัวเต็มวัย ต่างกันที่ตัวอ่อนในระยะแรกไม่มีปีก เมื่อลอกคราบปีกจะค่อย ๆ ยาวออก จากข้อมูลของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จักจั่นมีวงจรชีวิต ดังนี้

ระยะไข่ ตัวเมียจะเจาะต้นไม้ให้เป็นรูเล็ก ๆ เพื่อวางไข่ เมื่อไข่ฟักกลายเป็นตัวอ่อนจะร่วงลงสู่พื้นดิน โดยไข่ใช้เวลาฟักประมาณ ๔ เดือน

ระยะตัวอ่อน อาศัยในดินที่ความลึกตั้งแต่ ๓๐ เซนติเมตร ถึงมากกว่า ๒.๕ เมตร ดูดกินน้ำเลี้ยงจากรากพืช ตัวอ่อนมีขาหน้าขนาดใหญ่สำหรับขุดดิน บางครั้งจะเห็นดินเป็นแท่งทรงกระบอกเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ ๒ เซนติเมตร บิดเป็นเกลียวโผล่ขึ้นมาจากดินสูงประมาณ ๕ – ๗ เซนติเมตร คล้ายกับดินที่เกิดจากไส้เดือนแต่มีขนาดใหญ่กว่า ตัวอ่อนใช้เวลาประมาณ ๔ – ๖ เดือน

ระยะตัวเต็มวัย เมื่อตัวอ่อนเจริญเติบโตเต็มที่ จะไต่ขึ้นมาบนลำต้นเพื่อลอกคราบเป็นตัวเต็มวัย ในเดือนกุมภาพันธ์-เมษายน ระยะที่เป็นตัวเต็มวัยจะประมาณ ๑ – ๒ เดือน วงจรชีวิตโดยรวมประมาณ ๒ – ๕ ปี แต่มีบางชนิดที่มีวงจรชีวิตยาวนานถึง ๑๗ ปี

จักจั่นตัวผู้สามารถทำเสียงได้ดังมาก มักส่งเสียงร้องในเวลากลางวันมากกว่ากลางคืน ส่วนตัวเมียไม่สามารถทำเสียงได้ ชาวเหนือและชาวอีสานมักนำจักจั่นทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัยมาประกอบอาหารนอกจากนี้บางคนก็นำซากตัวอ่อนจักจั่นที่ตายเพราะถูกทำลายโดยเชื้อราชนิด Cordyceps sobolifer ที่มีอยู่ในดิน

ลักษณะการทำลาย

จักจั่นตัวเมียมักจะเจาะต้นเพื่อวางไข่ เมื่อฟักไข่เป็นตัวอ่อนจะท้าลายพืชโดยการดูดกินน้ำเลี้ยง จากรากพืช ทำให้ระบบรากเสียหายเกิดอาการเหี่ยว และแห้งตายได้ในที่สุด

กรมส่งเสริมการเกษตร แนะนำวิธีการป้องกันกำจัด ดังนี้

วิธีการป้องกันกำจัดจักจั่นที่เหมาะสมที่สุดคือ ไม่บุกรุกทำลายป่า นอกจากไม่บุกรุกแล้วยังต้องอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ด้วย เพื่อให้แหล่งอาศัยของแมลงไม่ให้มาท าลายพืชผลเกษตร หากพบการทำลายพืชเศรษฐกิจ เช่น ที่กำลังระบาดในอ้อย ไม่ควรใช้สารเคมีเนื่องจากเป็นการลงทุนสูง และไม่ได้ผล อีกทั้งแมลงชนิดนี้ไม่ได้มีการระบาดเป็นประจำ สำหรับในพื้นที่ที่มีการระบาดให้ใช้วิธีรวมกลุ่มโดยให้ทุกภาคส่วน_มีส่วนร่วมทั้งชุมชน รณรงค์ในการใช้วิธีกลหรือเขตกรรม เช่น การขุดหรือไถพรวนเพื่อจับตัวอ่อนในดิน การเก็บตัวเต็มวัยในเวลากลางคืน ดังเช่นที่เคยทำสำเร็จแล้ว ในการรณรงค์เก็บตัวเต็มวัยด้วงหนวดยาวเจาะลำต้นทุเรียน แมลงนูนหลวง และด้วงหนวดยาวอ้อย เป็นต้น

ที่มา : ๑. กรมวิชาการเกษตร

๒. กรมส่งเสริมการเกษตร

.

ที่มาภาพ : กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. 2559. จักจั่น (cicada)